

PSİKOLOJİK DANIŞMANDA BULUNMASI GEREKEN ÖZELLİKLERİN İKİLİ KARŞILAŞTIRMA YÖNTEMİ İLE ÖLÇEKLENMESİ¹

NECESSARY QUALITIES OF COUNSELOR SCALING WITH PAIR-WISE COMPARISON METHOD

Duygu KOÇAK²

Özet: Bu çalışmada okul psikolojik danışmanlarının "bir psikolojik danışmada bulunması gerektiğini düşündükleri özellikler"i ikili karşılaştırma yaparak ölçeklendirmeleri amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda görev yapan 248 psikolojik danışman oluşturmaktadır. Literatür araştırmasında elde edilen danışman özelliklerinin yer aldığı ve ikili karşılaştırma yapılacak şekilde düzenlendiği bir form ile veriler toplanmıştır. Okul psikolojik danışmanlarından, on bir farklı özelliği ikili karşılaştırma yaparak sıralamaları istenmiştir. Elde edilen verilerin analizinde Thurstone'un karşılaştırmalı yargı kanununun V. Hal denklemi ile tam veri matrisinden ölçekleme işlemleri uygulanmıştır. Çalışma sonucunda okul psikolojik danışmanları tarafından psikolojik danışmada olması gereken en önemli özelliğin, 'empati' (0,000) olarak algılandığı belirlenmiştir. Ardından sırasıyla mesleki bilgi (0,108), saygı (0,423), değişime ve yeniliklere açık olma (0,671), özgüven (0,821), dürüstlük (0,902), cesaretlendirici olma (1,020), işbirliği (1,040), öz farkındalık (1,201) ve alaycı olmayan mizah (1,451) anlayışına sahip olma özellikleri yer almaktadır. Elde edilen ölçek değerlerine ait ortalama hatanın (0,095) düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlara göre çalışma grubuna dahil edilen öğretmenlerin yargıları güvenilirdir. Elde edilen ortalama hata değerinin anlamlılığı ki-kare istatistiği ile test edilmiştir. Ki kare değeri 10,378 olarak hesaplanmıştır. Bu değer tablo değerinden ($\chi^2_{(0,05; 45)}=61,656$) küçük olduğu buna bağlı olarak da öğretmenlerin yanıtlarında tutarlı olduğu ve aynı zamanda kullanılan ölçekleme yönteminin verilere uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar kelimeler: *Psikolojik danışman özellikleri, ikili karşılaştırma yöntemi, ölçekleme.*

Abstract: In this study it was aimed to scale by making binary comparison characteristics of the psychological counselors that they thought should be a psychological counselors. The study group of the researchers constitutes of 248 mentors and psychological counselors working in schools affiliated to the Ministry of National Education. In the literature search, data were gathered with a form in which the consultant characteristics were included and arranged for binary comparison. Guidance teachers were asked to rank eleven different features by making a binary comparison. In the analysis of obtained data, Thurstone's case V. equation of comparative judicial law and scaling procedures were applied from full data matrix. As a result of the study, it was determined that the most important feature that guide teachers should teach guidance is perceived as 'empathy' (0,000). Then, they were followed respectively vocational knowledge (0,108), respect (0,423), openness to change and innovation (0,671), self confidence (0,821), honesty (0,902), encouragement (1,020), cooperation (1,040), self awareness Non-sense of humor (1,451). The mean error (0,095) of the obtained scale values was found to be low. According to these results, it can be said that the judgments of the teachers included in the study group are reliable. The significance of the mean error value obtained was tested with chi-square statistics. The x square value is calculated as 10,378. It is concluded that this value is smaller than the table value ($\chi^2_{(0,05, 45)}=61.656$), correspondingly which is consistent teachers' answers and at the same time that the scaling method used is appropriate for the data used.

Anahtar kelimeler: *Qualities of counselor, pair wise comparison method, scaling.*

¹ Bu çalışma 26. Uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, duygu.kocak@alanya.edu.tr

Giriş

Günümüzde psikolojik danışma ve rehberlik uzmanlarına olan ihtiyacın ve buna bağlı olarak istihdamın artmış olması nedeniyle mesleğe olan ilgi de giderek artmaktadır (Yalçın, 2006). Rehberlik ve psikolojik danışmanlık mesleği ile ilgili tanımlar incelendiğinde, mesleğin normal olan bireylerle kişisel, mesleki, sosyal ve eğitsel konularda onları yetkinleştirmeye yönelik, kuramsal temele dayalı, yapılandırılmış oturum ve görüşmelerle devam ettirilen, danışanlara daha etkili düşünme, davranma ve hissetmeyi öğretme sürecini içeren ve bir dizi alt uzmanlıkları olan bir meslek olarak tanımlandığı görülmektedir (Halinski, 2009; Korkut, 2004; Voltan-Acar,2001). Ülkemizdeki psikolojik danışma ve rehberlik lisans programlarının daha çok, okul psikolojik danışmanı yetiştirdiği söylenebilir. Psikolojik danışma ve rehberlik lisans programı mezunlarının çoğunluğu, özel ve devlete bağlı eğitim kurumlarında okul rehber öğretmeni olarak istihdam edilmektedirler. Okullarda görev yapan psikolojik danışmanlar öğrencilerin eğitim ve sosyal hayatlarındaki ilerleme ve gelişimin devamlılığını garanti altına alan stratejilerin planlanmasına yardım ederek onları cesaretlendirirler (Erford, 2003).

Günümüzde bireyler, eğitsel ve günlük yaşamı olumsuz olarak etkileyen çocuk istismarı, toplumsal şiddet gibi çeşitli durumlarla mücadele içerisindeyler (Ültanır, 2000; Yalçın, 2006). Okullarda psikolojik danışma hizmetleri, bireylerin yaşamları boyunca karşılaşılabilecekleri problemlerin önlenmesi için gelişimsel konulara odaklanarak duyuşsal, sosyal ve psikolojik sağlığın oluşturulmasını amaçlamaktadır (Nystul, 1999; Ültanır, 2000). Bu süreç psikolojik danışman tarafından başarıyla yönetilmelidir ve psikolojik danışmanın özellikleri de elbette bu sürecin başarıyla sürdürülmesinde etkili olacaktır (Dollerhide & Saginak, 2003).

Bu mesleği yürüten psikolojik danışmanlar bahsedilen süreçlerin başarıyla sürdürülebilmesi ve tamamlanabilmesi için gerekli yardım etme becerileri konusunda uzmanlaşmış kişiler olmalıdır (Young, 2009). Çünkü psikolojik danışma sürecinin en önemli unsurlarından biri şüphesiz ki psikolojik danışmandır ve danışma sürecini etkileyecek olan bu kişilerin sahip oldukları özellikler de danışma sürecinin başarıyla tamamlanmasında etkili olacaktır. Psikolojik danışmanda olması gereken özellikler konusunda, alanyazında birçok görüş bulunmaktadır. Psikolojik danışmanda olması gerektiği belirtilen özelliklerden bazıları yeniliklere açık olmak, özgüvenli olmak, değişime açık olmak, güçlü ve zayıf yönlerinin farkında olmak, sabırlı olmak, empati kurabilmek, dürüst ve saydam olmak, alaycı olmayan mizah anlayışına sahip olmak, eleştirilere açık olmak, kendine (özsaygı) ve başkalarına karşı saygılı olmak, cesaretlendirici olmak, işbirliğine açık olmak gibi özelliklerdir (Bucassa Beebe & Toman, 2010; Corey, 2008; Corey, Corey & Callahan, 1998; Çiftci 1991; Demos & Zuwaylif, 1966; İkiz & Totan, 2011; Knopp & Smith, 2005; Muslu-Köseoğlu, 1994; Pope & Kline,

1999; Truax & Carkhuff, 2007). Sıkça ifade edilen bu özellikleri psikolojik danışmanların *kişisel özellikleri, mesleki bilgileri ve mesleki becerileri* olmak üzere üç kategoride sınıflandırmak mümkündür (Redekop & Wlazelek, 2012; Halinski, 2009; Spurgeon, Gibbons & Cochran 2012; Young, 2009). Alan uzmanları tarafından bir psikolojik danışmada bu özelliklerin olması gerektiği vurgulanmakta ve bu özelliklerin danışanlara daha iyi danışma hizmeti sunulmasını sağlayacağı belirtilmektedir. Bu özellikler aynı zamanda psikolojik danışmanların etkililiğini belirlemede kullanılabilir özelliklerdir (İkiz & Totan, 2011).

Corey (2008) psikolojik danışmada bulunması gereken özellikleri tanımlarken psikolojik danışmanın tutum ve kişilik özelliklerini ön plana çıkarmaktadır. İnsan ve doğaya olumlu bir bakış açısına sahip olma, öz farkındalık, yardım etme, mesleki öz yeterlik duygusuna sahip olma ve bunlarla birlikte mesleki becerileri vurgulamaktadır. Nystul'a (1999) göre ise psikolojik danışmanlar danışanlarında varolan gelişme potansiyeline inanmaları için onları cesaretlendirici olmak, duyarlılık, yaratıcı olmak (yaratıcı olmak, esnek olmak, psikolojik danışma tekniklerini danışanlarının gereksinimlerine göre uyarlayabilmek olarak ifade edilmektedir), tutarlılık, özgüven, sabırlı olmak, özsaygı düzeyleri yüksek olmak gibi özellikler ön planda olmalıdır. Halinski (2009), beş kişilik özelliğinin altını çizmiştir. Bunlar; sıcak ve kabul edici olmak, empati kurabilmek, esnek olmak, öz farkındalık ve samimiyet özellikleridir. Literatürde her ne kadar tanımlanmış özellikler olsa da etkili ve etkili olmayan psikolojik danışmanı birbirinden ayıracak özelliklerin neler olduğu kesin olarak ifade edilememektedir (George & Cristiani, 1990). Bir diğer ifadeyle psikolojik danışmada hangi özellikler olduğunda danışanına daha verimli olacaktır ya da hangi özelliklerin olması ya da olmaması danışma sürecinin başarıyla tamamlanmasına engel olacaktır, sürecin verimini düşürecektir sorusu net olarak yanıtlanamamaktadır. Muslu-Köseoğlu (1994), Türkiye'de psikolojik danışmanların kişilik özelliklerini belirlemeyi, Çiftçi (1991), ideal psikolojik danışman özelliklerini belirlemeyi, İkiz & Totan (2011) etkili psikolojik danışman özelliklerini değerlendirmeyi, Demirel (2012) ise psikolojik danışman öz yeterliğini ölçmeyi amaçlayan çalışmalar yapmışlardır. Korkut Owen, Tuzgöl Dost ve Bugay (2014) psikolojik danışmada bulunması gereken özellikleri psikolojik danışman eğitimcilerinin görüşlerine başvurarak belirlemeye yönelik bir çalışma yapmışlardır. Bu çalışmalarda psikolojik danışmanın danışma sürecinde daha verimli olabilmesi için hangi özelliklere sahip olması gerektiği belirlenmiş ve vurgulanmıştır. Ancak hangi özelliğin psikolojik danışmanlarda olması gereken en önemli özellik olduğu tartışma konusudur. Benzer şekilde hangi özelliğin daha önemli olduğuna dair net bir bulgudan söz edilememekle ve buna yönelik bir çalışmanın eksikliği de göze çarpmaktadır.

Psikolojik danışmanlarda bulunması gereken davranış ve özelliklerden hangisinin bireyler -örneğin okul psikolojik danışmanları- tarafından daha önemli olarak algılandığına ilişkin bir soru

yöneltildiğinde kesin bir cevap almak mümkün olmamaktadır. Çünkü insanlar günlük yaşantılarında kesin yargılarda bulunmaktan kaçınmaktadır ve mutlak bir yargılama yaptıklarında hatalı değerlendirmeler yapabileceklerini belirtmektedir (Nunnally, 1976). Bu nedenle belirli uyarıcılar yani özellikler ya da sıfatlar arasında bir önem sıralaması yapılmak istendiğinde ikili şekilde karşılaştırma yapmak daha doğru kararlar verilebilmesi için önemlidir (Guilford, 1954; Torgerson, 1958).

Titchener (1901), gözlemcilerin belirli sayıda uyaran verildiğinde bu uyarıların hangilerinden daha çok hoşnut oldukları ile ilgili yargılarının kesin olmayacağını, uyarıcıların ikişerli olarak verilmesi durumunda daha kesin yargılarda bulunacaklarını belirtmiştir. Bu yöntem ikili karşılaştırmalar yöntemi olarak adlandırılmaktadır. İkili karşılaştırma yöntemi, Thurstone tarafından geliştirilmiştir ve psikolojik araştırmalarda, özellikle bilişsel alanlarda yaygın olarak kullanılan bir yöntemdir (Bradley, 1984; Martignon & Hoffrage, 2002; Nishisato, 1994). İkili karşılaştırma yöntemi bir ölçekleme tekniğidir ve gözlemciler uyarıcıların çiftler halinde verilmesini ve belirli ölçütlere göre karşılaştırma yapmalarını gerektirir.

Ölçeklemede, uyarıcıların ölçülen özellikleri ile algılanan özellikleri arasında bir bağlantı kurulmaktadır (Guilford, 1954; Crocker & Algina, 1986; Dunn-Runkin, 1982). Ölçekleme işlemleri yargı ve tepki kanununa göre yapılmaktadır. Yargı kanununda uzman kanıları dikkate alınır ve bu kanun uyarıcı merkezli bir yaklaşımdır, tepki kanununda deneklerin tepkilerine göre ölçekleme yapılır ve bu kanun tepki yaklaşımı olarak da bilinir. Uyarıcı merkezli yargı yaklaşımında amaç, uyarıcıları, gözlemci ya da uzman yargılarına dayalı olarak belirlenmiş bir boyutta ölçeklemektir. Bu yöntemde N tane gözlemciden K tane uyarıcıyı birbirleri ile karşılaştırarak uyarıcılık derecelerini belirtmeleri istenir (Stevens, 1966; Turgut & Baykul, 1992). Tepki yaklaşımında ise K tane uyarıcıyı, N tane gözlemciye uygulayarak onların tepkileri toplanır. Bu yaklaşımda tepkiyi veren kişiler, tarafsız bilirkişi rolünde değil, kendi tepkilerini belirten denek durumundadırlar. Dolayısıyla bu yöntemde bir deneğin görevi, uyarıcıların ölçekleme boyutundaki yerini tarafsızca tayin etmek değil, her uyarıcının ölçekleme boyutundaki yerini aynı boyuttaki kendi yerine göre belirtmektir (Turgut & Baykul, 1992).

Alanyazında pek çok ikili karşılaştırmalar yönteminin kullanıldığı ölçekleme çalışması yer almaktadır (Acar Güvendir & Özer Özkan, 2013; Albayrak Sarı & Gelbal, 2015; Doğan, 2016; İnaç & Doğan, 2017). Anıl ve Güler (2006) ikili karşılaştırma yöntemi ile nitelikli bir öğretilerde bulunması istenilen sekiz özelliği öğretmen adaylarının yargılarına göre ölçeklemiştir. Öğretmen (2008), ikili karşılaştırmalar yoluyla öğretmen yetiştiren bölümlerde okuyan öğretmen adaylarının belirli alanlara karşı tercihlerini ölçmek ve öğretmeyi en çok tercih ettikleri konu alanlarına ait önceliklerini ölçeklemiştir. Güler ve Anıl (2009) öğretim elemanlarının lisansüstü eğitime başvuran

öğrencilerde bulunmasını istedikleri özelliklerin neler olması gerektiğini ikili karşılaştırmalar yöntemi ile ölçekleyerek belirlemişlerdir. Özer ve Acar (2011), öğretmen adaylarından bir öğretmende bulunması gereken öğretmenlik mesleği genel yeterliklerinin önem sıralamasını ikili karşılaştırma yöntemi ile ölçekleyerek elde etmişlerdir. Aksu ve Doğan (2015) yaptıkları çalışmada ikili karşılaştırmalar yöntemi ile öğretim yöntem ve tekniklerini öğrenci görüşlerine göre ölçeklemiştir.

İkili karşılaştırmalar yoluyla ölçekleme tekniği belirli özelliklerden hangisinin bir grup tarafından daha önemli algılandığını ortaya koyan bir teknik olduğu ifade edilebilir. Bu durumda öncelikle ilgili özellikler listesinin belirlenmesi yoluna gidilmelidir. Bunun için ilgili gruptan görüşme yoluyla ya da konu hakkında kompozisyon yazdırma veya kuramsal inceleme yoluyla özellikler elde edilebilir. Ardından hangi özelliğin kişiler tarafından daha önemli olduğunu ya da daha tercih edilir olduğunu belirlemek için istatistiksel kanıtlara dayanan bir yöntem olan ikili karşılaştırmalar yöntemi kullanılabilir. Benzer durum psikolojik danışmanda bulunması gereken özelliklerde de geçerlidir. Alanyazında etkili bir okul psikolojik danışmanında bulunması gereken özelliklerin neler olabileceğine ilişkin çeşitli çalışmalar bulunmaktadır (Halinski, 2009; George & Cristiani, 1990; Muslu-Köseoğlu, 1994; Çiftçi, 1991; İkiz & Totan, 2011; Demirel, 2012; Korkut Owen, Tuzgöl Dost & Bugay, 2014). Ancak bu çalışmalar incelendiğinde hangi özelliğin okul psikolojik danışmanlarında olması gereken en önemli özellik olduğuna dair net bir bulgudan söz edilememekte ve buna yönelik bir çalışmanın eksikliği de göze çarpmaktadır. Hangi özelliğin olması gereken en önemli özellik olarak algılandığının belirlenmesi psikolojik danışma sürecinde okul psikolojik danışmanlarına kendilerini geliştirmeleri yönünde, psikolojik danışman yetiştirme sürecinde aktif rol alan kişilere ise bu süreçte bu davranışların kazandırılması yönünde yol gösterici olacaktır. Bu çalışmada, okul psikolojik danışmanlarının bir psikolojik danışmanda bulunması gerektiğini düşündükleri özelliklerin ikili karşılaştırma yöntemi ile ölçeklenmesi amaçlanmaktadır. Böylece psikolojik danışmanlarda bulunması gereken davranış ve özelliklerden hangisinin okul psikolojik danışmanları tarafından daha önemli olarak algılandığının ortaya konulması planlanmaktadır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırmada psikolojik danışmanlarda bulunması gereken özelliklerin okul psikolojik danışmanları tarafından algılanan önem sırasının ikili karşılaştırma yöntemi ile belirlenmesi amaçlandığı için bu çalışma tarama modeli ile uyumludur. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2014) ve var olan durumu katılımcılara hiçbir müdahalede bulunmadan durumu olduğu gibi ortaya çıkarması bakımından betimsel araştırma niteliğindedir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda görev yapan 248 okul psikolojik danışmanı oluşturmaktadır. Grubun belirlenmesinde uygun örnekleme yöntemine başvurulmuştur. Bu yöntem, zaman, para ve iş gücü açısından var olan sınırlıklar sebebiyle örneklemin ulaşılabilir ve uygulama yapılabilir birimlerden seçilmesidir (Büyüköztürk, 2016).

Tablo 1

Çalışma grubunu oluşturan psikolojik danışmanların cinsiyet ve mesleki deneyime göre dağılımı.

		Mesleki Deneyim				Toplam
		0-5 yıl	6-11 yıl	12-17 yıl	18 ve üstü	
Cinsiyet	Kadın	51	32	35	9	127
	Erkek	43	39	26	13	121
	Toplam	94	71	61	21	248

Tablo 1.'de çalışma grubunu oluşturan psikolojik danışmanların özellikleri ve dağılımları sunulmuştur. 127'si kadın, 121'i erkek olmak üzere farklı mesleki deneyime sahip toplam 248 okul psikolojik danışmanına ulaşılmıştır.

Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada veri toplama aracının hazırlık aşamasında, alan yazında ifade edilen psikolojik danışmanda olması gereken özellikler dikkate alınmıştır (Bucassa ve diğ., 2010; Corey, 2008; Corey, ve diğ., 1998; Çiftçi 1991; Demos & Zuwaylif, 1966; İkiz & Totan, 2011; Knopp & Smith, 2005; Muslu-Köseoğlu, 1994; Pope & Kline, 1999; Truax & Carkhuff, 2007). Alanyazında psikolojik danışmanlarda bulunması gereken pek çok özellik belirtilmektedir. Bunlarla ilgili rehberlik ve psikolojik danışmanlık alanında uzman üç kişinin görüş alınarak on bir tanesi belirlenmiştir. Belirlenen bu özellikler; empati, sabırlı olmak, mesleki bilgi, saygılı olmak, değişime ve yeniliklere açık olmak, özgüven, dürüstlük, cesaretlendirici olmak, işbirliği, öz farkındalık ve alaycı olmayan mizah anlayışına sahip olmak özellikleridir. Veri toplama aracı olarak, Psikolojik Danışman Özellikleri Değerlendirme Formu hazırlanmıştır. Hazırlanan forma ilişkin iki ölçme ve değerlendirme alanı ve bir dil uzmanının görüşü alınarak son hali verilmiştir. Belirlenen on bir farklı özellik psikolojik danışmanların ikili karşılaştırma yapabilecekleri şekilde düzenlenmiştir. Araştırma sürecinde belirlenen on bir özellik ikişerli olarak listelenmiş ve her bir katılımcıdan ikişerli olarak sunulan bu özellikleri karşılaştırıp hangisinin kendileri için daha önemli olduğunu belirtmeleri istenmiştir.

Verilerin Analizi

Çalışmada elde edilen verilere Thurstone'un karşılaştırmalı yargı kanununun V. Hal denklemi ile tam veri matrisinden ölçekleme işlemleri yapılmıştır. Psikolojik danışmanlar tarafından ikili olarak yapılmış olan karşılaştırmalara ait frekans değerleri belirlenerek frekans matrisi oluşturulmuştur. Frekans matrisindeki gözenekler kişi sayısına bölünerek oranlar matrisi hesaplanmıştır. Oranlar

matrisinin elemanlarına karşılık gelen z değerleri belirlenerek birim normal sapmalar matrisi belirlenmiştir. Birim normal sapmalar matrisinin sütununda yer alan değerler ayrı ayrı toplanarak ortalamaları alınmış ve böylece ölçek değerleri elde edilmiştir. Eksenin başlangıç noktasını z ortalama değerlerinin en küçüğüne kaydırmak için, en küçük z ortalama değerinin mutlak değeri tüm değerlere eklenerek ölçek değerleri sıralanmıştır. Ölçek değerlerinin tutarlılığını belirlemek amacıyla ortalama hata ve bu değer anamlı olup olmadığını sınamak için ise ki-kare istatistiği hesaplanmıştır.

Bulgular

Araştırmada ikili karşılaştırma ile ölçekleme yöntemi kullanılarak okul psikolojik danışmanında bulunması gereken özellikler ölçeklenmiştir. Tablolarda A harfi ‘özgüven, B harfi ‘empati, C harfi ‘sabırlı olmak’, D harfi ‘öz farkındalık’, E harfi ‘mesleki bilgi’, F harfi ‘yenilik ve değişime açık olmak’, G harfi ‘dürüstlük’, H harfi ‘alaycı olmayan mizah anlayışı’, I harfi ‘saygılı olmak’, J harfi ‘işbirliği’, ve K harfi ‘cesaretlendirici olmak’ özelliklerini temsil etmektedir.

Tablo 2

İkili karşılaştırmalara dayalı elde edilen özellikler ile ilgili frekans matrisi (F).

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
A	-	77	57	204	45	180	105	141	97	66	152
B	171	-	154	225	139	225	196	227	199	220	192
C	191	94	-	215	197	199	177	235	170	207	181
D	44	23	33	-	78	139	127	156	64	86	108
E	203	109	51	170	-	171	145	197	147	184	219
F	68	23	49	109	77	-	149	207	165	179	198
G	143	52	71	121	103	99	-	130	59	82	142
H	107	21	13	92	51	41	118	-	54	67	71
I	151	49	78	184	101	83	189	194	-	202	123
J	182	28	41	162	64	69	166	181	46	-	72
K	96	56	67	140	29	50	106	177	125	176	-

Çalışma grubunda yer alan 248 okul psikolojik danışmanının ikili karşılaştırma yaparak yanıtladığı ölçeğe aracından elde edilen ham veriler öncelikle frekans matrisine (F) dönüştürülmüştür. Frekans matrisi, satırdaki uyarıcının sütundaki uyarıcıya göre tercih edilme durumunu yansıtmaktadır. Örneğin, A özelliğini B özelliğine tercih edenlerin sayısı 77’dir. Benzer şekilde B özelliğini A özelliğine tercih edenlerin sayısı 171’dir. Frekans matrisinin sütun toplamı özelliğin tercih edilmeme sayısını, satır toplamı ise tercih edilme sayısını göstermektedir. Frekans matrisinin her bir gözeneği ikili karşılaştırmayı yapan toplam kişi sayısına bölünerek oranlar matrisi (P) elde edilmiştir. Çalışma grubunda yer alan psikolojik danışman sayısı 248 ‘dir. Frekans matrisinin tüm gözeneği bu sayıya bölünmüştür. Tablo 3’de oluşturulan oranlar matrisi yer almaktadır.

Tablo 3

Psikolojik danışmada bulunması gereken özellikler ile ilgili oranlar matrisi (P)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
A	-	0,310	0,230	0,823	0,181	0,726	0,423	0,569	0,391	0,266	0,613
B	0,690	-	0,621	0,907	0,560	0,907	0,790	0,915	0,802	0,887	0,774
C	0,770	0,379	-	0,867	0,794	0,802	0,714	0,948	0,685	0,835	0,730
D	0,177	0,093	0,133	-	0,315	0,560	0,512	0,629	0,258	0,347	0,435
E	0,819	0,440	0,206	0,685	-	0,690	0,585	0,794	0,593	0,742	0,883
F	0,274	0,093	0,198	0,440	0,310	-	0,601	0,835	0,665	0,722	0,798
G	0,577	0,210	0,286	0,488	0,415	0,399	-	0,524	0,238	0,331	0,573
H	0,431	0,085	0,052	0,371	0,206	0,165	0,476	-	0,218	0,270	0,286
I	0,609	0,198	0,315	0,742	0,407	0,335	0,762	0,782	-	0,815	0,496
J	0,734	0,113	0,165	0,653	0,258	0,278	0,669	0,730	0,185	-	0,290
K	0,387	0,226	0,270	0,565	0,117	0,202	0,427	0,714	0,504	0,710	-

Tablo 3'te oranlar matrisinde esas köşegene göre simetrik olan gözeneklerin toplamının bire eşit olması gerekir. Bu sağlama işlemlerde hata yapıp yapılmadığını ortaya koymaktadır. Oranlar matrisi aracılığıyla birim normal sapmalar matrisi (Z) hesaplanmıştır. Z matrisi oluşturulurken, P matrisinin gözeneklerinde yer alan değerlere karşılık gelen z değerleri hesaplanmıştır. Z matrisinin gözenekleri, esas köşegene göre simetriği olan gözenekle işaret yönünden ters, mutlak değer bakımından eşittir. Tablo 3'teki matrisin her bir sütunun toplamları alınarak ΣZ_j satırına yazılmıştır. Ardından bulunan her bir sütunun toplamı uyarıcı sayısına bölünerek ortalama Z değerleri hesaplanmıştır. Elde edilen ortalama z değerlerinin en küçüğü temel alınarak 0'a eşitleyecek şekilde tüm ortalama z değerlerine bir sabit eklenmiş ve s_j 'ler elde edilmiştir.

Tablo 4.

Psikolojik danışmada bulunması gereken özellikler ile ilgili birim normal sapmalar matrisi (Z)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
A	-	-0,496	-0,739	0,915	-0,915	0,613	-0,202	0,176	-0,279	-0,613	0,279
B	0,496	-	0,305	1,341	0,151	1,342	0,806	1,405	0,842	1,227	0,739
C	0,739	-0,305	-	1,126	0,806	0,842	0,553	1,645	0,496	0,954	0,613
D	-0,915	-1,341	-1,126	-	-0,496	0,151	0,025	0,332	-0,643	-0,385	-0,151
E	0,915	-0,151	-0,806	0,496	-	0,496	0,202	0,806	0,228	0,643	1,175
F	-0,613	-1,341	-0,842	-0,151	-0,496	-	0,253	0,954	0,440	0,583	0,842
G	0,202	-0,806	-0,553	-0,025	-0,202	-0,253	-	0,05	-0,706	-0,440	0,176
H	-0,176	-1,405	-1,645	-0,332	-0,806	-0,954	-0,05	-	-0,772	-0,613	-0,553
I	0,279	-0,842	-0,496	0,643	-0,228	-0,44	0,706	0,772	-	0,878	0
J	0,613	-1,227	-0,954	0,385	-0,643	-0,583	0,44	0,613	-0,878	-	-0,553
K	-0,279	-0,739	-0,613	0,151	-1,175	-0,842	-0,176	0,553	0	0,553	-
ΣZ_i	1,261	-8,653	-7,469	4,549	-4,004	0,372	2,557	7,306	-1,272	2,787	2,567
Z_j	0,115	-0,787	-0,679	0,414	-0,364	0,034	0,232	0,664	-0,116	0,253	0,233
S_i	0,902	0,000	0,108	1,201	0,423	0,821	1,019	1,451	0,671	1,040	1,020

Tablo 4'e bakıldığında z_j değerlerinin en küçüğü B özelliğine ait olan -0,787 değeridir. Eksenin başlangıç noktası sıfıra kaydırılarak S_j değerleri bulunmuştur. Bunun için her bir Z_j değerine -0,787 değerinin mutlak değeri olan 0,787 değeri eklenir. Bu eklemenin ardından elde edilen S_j değerleri A, B, C, D, E, F, G, H, I, J ve K olarak adlandırılan on bir farklı özelliğe ait ölçek değerleridir. Bu ölçek değeri ve sıraları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5.

İkili karşılaştırmalar yöntemi ile elde edilen ölçek değerleri ve sıraları

		Ölçek Değerleri (Sj)	Sıra
B	EMPATİ	0,000	1
C	SABIRLI OLMAK	0,108	2
E	MESLEKİ BİLGİ	0,423	3
I	SAYGI	0,671	4
F	DEĞİŞİME AÇIK	0,821	5
A	ÖZGÜVEN	0,902	6
G	DÜRÜSTLÜK	1,019	7
K	CESARETLENDİRİCİ	1,020	8
J	İŞBİRLİĞİ	1,040	9
D	ÖZ FARKINDALIK	1,201	10
H	MİZAH	1,451	11

Tablo 5 incelendiğinde ikili karşılaştırma yöntemine göre ölçekleme yapıldığında okul psikolojik danışmanları tarafından psikolojik danışmada olması gereken en önemli özellik, ‘empati’ olarak belirlenmiştir. Ardından sırasıyla mesleki bilgi, saygı, değişime ve yeniliklere açık olma, özgüven, dürüstlük, cesaretlendirici olma, işbirliği, öz farkındalık ve mizah özellikleri yer almaktadır. Literatürde psikolojik danışmada bulunması gereken özelliklerin algılanan önem sırasının belirlendiği bir çalışma olmamakla birlikte dürüstlük, empatik olmak gibi özellikler çeşitli çalışmalarda özellikle vurgulanmaktadır (Corey, 2008; Halinski 2009; Kepçeoğlu, 1999; New Mexico Highlands Üniversitesi, 2015) Spurgeon ve arkadaşları (2012) tarafından belirtilen özellikler arasındaki saygı, dürüstlük ve öz farkındalık özellikleri ile büyük oranda benzerlik göstermektedir. Okul psikolojik danışmanlarının ikili şekilde kendilerine verilen on bir özelliği uygun şekilde karşılaştırıp karşılaştırmadıklarını kontrol etmek için elde edilen ölçek değerlerinin iç tutarlılığı hesaplanmıştır. Bu amaç doğrultusunda birim normal sapmalar, oranlar ve hatalar matrisi oluşturulmuştur. Hesaplanan ortalama hata değerinin anlamlı olup olmadığı ki-kare istatistiği ile belirlenmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6.

Hatalar matrisi ve ölçek değerlerinin iç tutarlılığına ilişkin bulgular.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
A	-										
B	0,126	-									
C	0,016	0,078	-								
D	0,206	0,022	0,004	-							
E	0,135	0,104	0,170	0,097	-						
F	0,258	0,113	0,040	0,208	0,035	-					
G	0,123	0,056	0,106	0,084	0,139	0,022	-				
H	0,139	0,012	0,038	0,030	0,054	0,099	0,143	-			
I	0,018	0,053	0,029	0,040	0,005	0,225	0,126	0,000	-		
J	0,289	0,036	0,011	0,089	0,011	0,135	0,177	0,070	0,171	-	
K	0,066	0,072	0,089	0,007	0,158	0,219	0,072	0,047	0,140	0,209	-
ΣHata		5,219				χ ²		10,378			
Ortalama Hata		0,095				χ ² (0,05; 45)		61,656			

Tablo 6’da elde edilen ölçek değerlerine ait ortalama hatanın düşük olduğu görülmektedir (ort.hata=0,095). Bu sonuçlara göre çalışma grubuna dahil edilen öğretmenlerin yargılarının güvenilir olduğu söylenebilir. Bu değer Thurstone ikili karşılaştırma kanununun V. Hal denklemi için sahip olduğu varsayımlarını test etmek, gözlemcilerin uyarıcılara verdikleri yargılarda uyum içerisinde olup olmadıklarını tespit etmek amacıyla kullanılmaktadır (İsnaç & Doğan, 2017). Elde edilen bu değerlerin anlamlı olup olmadığının da kontrol edilmesi gerekmektedir (Turgut & Baykul, 1992). Bunun için beklenen ve gözlenen değerler aracılığıyla ki-kare istatistiği hesaplanmıştır. Elde edilen ki-kare istatistiği tablo değerinden küçüktür, bu sonuç öğretmenlerin yargılarında tutarlı olduğunu ve aynı zamanda kullanılan ölçekleme yönteminin varsayımlarının sağlandığını bir diğer ifadeyle yöntemin kullanılan verilere uygun olduğunu göstermektedir. Elde edilen sonuca göre V. Hal denkleminin varsayımları karşılanmaktadır bu nedenle III. Hal denklemine dayalı bir ölçekleme çalışması yapılmasına gerek duyulmamıştır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada psikolojik danışmanlarda bulunması gereken özelliklerin ikili karşılaştırmalar yoluyla ölçeklenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda 248 okul psikolojik danışmanının görüşünden hareketle hangi özelliğin daha önemli olarak algılandığı belirlenmiştir. Buna göre empati, sabırlı olmak, mesleki bilgi, saygılı olmak, değişime açık olmak, özgüven, dürüstlük, cesaretlendirici olmak, işbirliği, öz farkındalık ve mizah sıralaması elde edilmiştir.

Çalışmaya katılan okul psikolojik danışmanları tarafından en önemli özelliğin empati olarak algılandığı görülmektedir. Empati, bir kişinin kendisini bir başkasının yerine koyabilmesi ve onun duygu, düşünce ve davranışlarını anlayabilmesidir (Basch, 1983; Eagles & Wolitzky, 1999). Davranışçı-bilişsel terapilerde empati danışan ile danışman arasında iyi bir işbirliğinin kurulabilmesi ve gerekli girişimlerde bulunulabilmesinde kullanılan yardımcı bir unsur olarak ele alınmıştır (Gülseren, 2001). Okul psikolojik danışmanlarının danışanları ile etkili iletişim kurabilmesi, danışanının içinde bulunduğu durumu anlayabilmesi için empati kurabilmesi önemlidir bu nedenle en önemli özellik olarak algılanması kaçınılmazdır. Sabır, bir karakter gücü niteliği taşıdığından bireyin olayları anlamlandırması, değerlendirmesi aşamasından başlayıp, çözümleme aşamasına kadar problem çözme veya başa çıkmanın her evresinde etkili olabilen, gerekli davranışa zemin hazırlayan bir eğilim olarak değerlendirilebilir (Doğan, 2016). Bu yönüyle etkili bir psikolojik danışmanın sabırlı olmasının da önemli olduğu söylenebilir. Psikolojik danışmanların kişilik özellikleri kadar mesleki bilgi ve becerileri de süreçte etkili olabilmeleri için önemlidir. Çünkü her ne kadar empati, sabırlı olmak, değişime açık olmak gibi kişilik özelliklerinin psikolojik danışmanda olması gereken özellikler olduğu ifade edilse ve istatistiksel olarak da önemli olduğu algılanıyor olsa

da yalnız bu özelliklere sahip olmak elbette ki yeterli olmayacaktır. Aksi durumda bu özelliklere sahip olan herkesin iyi bir psikolojik danışman olması beklenirdi. Bu nedenle mesleki bilgi ve becerilerin de önemli ve olması gereken temel özellikler olduğu belirtilmelidir. Bu bilgi, beceri ve özelliklerin bir bütün olduğu ve hepsinin bir arada bulunması gerektiği unutulmamalıdır.

Bu durum dikkate alındığında mesleki bilginin önemi göze çarpmaktadır buna göre psikolojik danışmanların mesleki becerilerini geliştirmeyi amaçlayan hizmet içi eğitimler artırılabilir. Son yıllarda Türkiye’de lisans eğitiminde uygulama derslerinin (Güneri, Büyükgöze-Kavas & Koydemir, 2007; Özyürek, 2009; Tuzgöl Dost & Keklik, 2012) yetersizliği araştırmalarla ortaya konmuştur. Bu çalışmaların bulguları da göz önünde bulundurulduğunda mesleki bilgi ve becerilerin kazandırılacağı seçmeli dersler alan uzmanlarının ve program geliştirme uzmanlarının görüşleri alınarak revize edilebilir.

Empati ve sabırlı olmak gibi kişilik özelliklerinin en önemli özellikler olarak algılandığı görülmektedir. Bu rehberlik ve psikolojik danışmanlık alanında lisans eğitimi veren okullara yerleştirme merkezi sınavlar ile yapılmaktadır. Johnson ve arkadaşları (1967), öğrencilerin kişilik özelliklerinin psikolojik danışma ilişkisinin etkililiğinde önemli olduğunu belirterek adayların seçiminde bu açıdan değerlendirilmesi gerektiğini vurgulamışlardır. Redekop ve Wlazelek (2016) kişisel ve mesleki özelliklerin öğrenci seçiminde dikkate alınması gerektiğini belirtmektedirler. Orta Tennessee Devlet Üniversitesi (Middle Tennessee State University, 2016) ve Shreveport’daki Louisiana Devlet Üniversitesi (Louisiana State University Shreveport, 2016) çeşitli form ve görüşmelerle psikolojik danışma alanında yüksek lisans eğitimine başvuran adayları kişisel ve mesleki özellikler açısından da değerlendirmektedirler. Benzer bir uygulama lisans ve lisansüstü eğitim programları için de önerilebilir. Bununla birlikte Monmouth Üniversitesi (Monmouth University, 2016), Tennessee Üniversitesi (University of Tennessee, 2016) gibi bazı üniversiteler psikolojik danışma alanında eğitim gören öğrencilerini mezun olana kadar akademik gelişimlerinin yanında mesleğe ilişkin kişisel eğilimlerini de süreç içinde ve sonunda değerlendirmektedirler. Türkiye’de de akademik bilgi ve becerilerini gelişiminin yanında kişilik özelliklerinin de eğitim sürecinde değerlendirilmesi gerektiği söylenebilir. Bununla birlikte bu becerileri geliştirecek uygulamalara eğitim sürecinde yer verilmelidir. Bu çalışma okul psikolojik danışmanlarının görüşleri alınarak yapılmıştır. Alanyazında psikolojik danışmanlarda bulunması gereken özelliklerin incelendiği çalışmaların da psikolojik danışmanların görüşlerine başvurularak yapıldığı görülmektedir. Benzer bir çalışma danışanlar ile yapılarak onlar açısından psikolojik danışmanda bulunması gereken ve en önemli olduğunu düşündükleri özelliklerin neler olduğu belirlenerek araştırma sonuçları birlikte ele alınarak eğitim programlarına ilişkin daha etkili olabilecek öneriler ve düzenlemeler getirilmelidir.

Kaynakça

- Acar Güvendir, M. & Özer Özkan, Y. (2013). İki ölçekleme yönteminin karşılaştırılması: İkili karşılaştırma ve sıralama yargıları. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 3 (1), 105–119.
- Aksu, G. & Doğan, N. (2015). Öğretim Yöntem ve Tekniklerinin Öğrenci Görüşlerine Göre İkili Karşılaştırma Yöntemiyle Ölçeklenmesi. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 6 (2), 194-206
- Albayrak Sarı, A. & Gelbal, S. (2015). İkili Karşılaştırmalar Yargılarına ve Sıralama Yargılarına Dayalı Ölçekleme Yaklaşımlarının Karşılaştırılması. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi* 6(1), 126-141.
- Anıl, D. & Güler, N. (2006). İkili karşılaştırma Yöntemi ile Ölçekleme Çalışmasına Bir Örnek. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 30-36.
- Basch, M.F. (1983). Empathic understanding: A review of the concept and some theoretical considerations. *J Am Psychoanal Assoc*, 3(1),101-126.
- Bradley, R. A. (1984). *Paired comparisons: some basic procedures and examples*. *Handbook of Statistics 4*. (Edt: P. R. Kirshnajah & P. K. Sen). Amsterdam: Elsevier. pp. 299-326.
- Busacca, L.A., Beebe, R.S.& Toman, S.M. (2010). Life and work values of counselor trainees: A national survey. *The Career Development Quarterly*, 59(1), 2-18.
- Corey, G. (2008). *Theory and Practice of Counseling and Psychotherapy*, (8th Ed.) Thomson Brooks/Cole.
- Corey, G., Corey, M. S. & Callahan, P. (1998). *Issues and Ethics in the Helping Professions*. (3rd ed.). Pacific Grove: Brooks/Cole Publishing Company.
- Crocker, L. & Algina, J. (1986). *Introduction to Classical & Modern Test Theory*. Florida: Holt, Rinehart and Winston Inc.
- Çiftci, N. (1991). *Danışmanların ideal özellikleri*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Demirel, Y. (2013). *Psikolojik danışman öz yetkinlik ölçeğinin hazırlanması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Demos, G. & Zuwaylif, F. (1966). Characteristics of effective counselors. *Counselor Education and Supervision*, 5(3), 163-165.
- Doğan, C. D. (2016). Biçimlendirici değerlendirmenin üniversite öğrencilerinin değerlendirme tercihleri üzerindeki etkisi: Bir ölçekleme çalışması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(2), 413-431.
- Doğan, M. (2016). *Sabır psikolojisi - Pozitif psikoloji bağlamında bir araştırma*. İstanbul: Çamlıca Yayınları.
- Dollerhide, C. T., & Saginak, K. A. (2003). *School Counseling In the Secondary School: A Comprehensive Process and Program*. Boston: Pearson Education.
- Dunn-Runkin, P. (1982). *Scaling methods*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Assoc. Publishers.

- Eagles, M., Wolitzky, DL. (1999). *Empathy: A Psychoanalytic Perspective. Empathy: Reconsidered: New directions in Psychotherapy, 2nd edition.* Bohart, A.C, Greenberg L.S. (ed.) Washington, D.C.: American Psychiatric Press.
- Erford, B. T. (2003). *Transforming the School Counseling Profession.* New Jersey: Merrill Prentice Hall.
- George, R. L.,& Cristiani, T. S. (1990). *Counseling: Theory and Practice.* New Jersey: Prentice Hall.
- Guilford, J. P. (1954). *Psychometrics methods.* New York: Mc Graw-Hill Book Co.
- Güler, N. & Anıl, D. (2009). Scaling through pair-wise comparison method in required characteristics of students applying for post graduate programs. *International Journal of Human Sciences, 6(1).* <http://www.insanbilimleri.com/en>. İndirme Tarihi: 12.10.2015.
- Gülseren, Ş.(2001). Eşduyum (Empati): Tanımı ve kullanımı üzerine bir gözden geçirme. *Türk Psikiyatri Dergisi.,1(2),133-145*
- Güneri, O.Y., Büyükgöze-Kavas, A. & Koydemir, S. (2007). *Okul psikolojik danışmanlarının kariyer gelişimi: Acemilikten uzmanlığa giden zorlu yol.* R. Özyürek, F. Korkut-Owen, ve D. W. Owen. Gelişen psikolojik danışmanlık: Alandaki ilerlemeler (s.139-160). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Halinski, K. H. (2009). *Predicting beginning master's level counselor effectiveness from personal characteristics and admissions data: An exploratory study. Unpublished doctoral dissertation.* University of North Texas, Texas.
- Ikiz E. & Totan, T. (2011). Etkili psikolojik danışman özelliklerini değerlendirme ölçeğini (EPÖDÖ) geliştirme çalışması, *XI. PDR Kongresinde sunulan sözlü bildiri. 2-5 Ekim 2011, Selçuk, İzmir.*
- İsnaç F. & Doğan, C. D. (2017). Lisansüstü Öğrencilerin Tez Önerisi Hazırlarken Zorlandıkları Kısımların İkili Karşılaştırma Yöntemi ile Ölçeklenmesi. *Bartın University Journal of Faculty of Education 6 (1), 16-28.*
- Knopp, T. Y. % Smith, R. L. (2005). *A brief historical context for dispositions in teacher education.* In R. L. Smith, D. Skarbek, & J.R. Hurst. (Eds.) *The passion of teachiDispositions in the schools.* (pp.1-14). Lanham, Maryland: Scarecrow Education <http://chapters.scarecrowpress.com/15/788/1578862035ch1.pdf> adresinden alınmıştır.
- Korkut Owen, F., Tuzgöl Dost, M., & Bugay, A. (2014). Psikolojik danışman eğitimcilerinin psikolojik danışman adaylarının mesleğe ilişkin kişisel eğilimleri hakkındaki görüşleri. *International Journal of Human Sciences, 11(1), 1037-1055.* doi: 10.14687/ijhs.v11i1.2883
- Korkut, F. (2004). *Okul Temelli Önleyici Rehberlik ve Psikolojik Danışma.* Ankara: Anı Yayıncılık.
- Louisiana State University Shreveport (2012). *Master of science in counseling psychology.* 12.10.2016 tarihinde <http://www.lsus.edu/academics/areas-of-study/graduatestudies/graduate-programs/master-of-science-in-counseling-psychology> adresinden alınmıştır
- Martignon, L. & Hoffrage, U. (2002). Fast, frugal, and fit: Simple heuristics for paired comparison. *Theory and Decision, 52 (1), 29–71.*
- Middle Tennessee State University (2012). *Master of Education in Professional Counseling.* http://www.mtsu.edu/edu_leadership/professional_counseling/docs/Handbook.1.15.11.p df adresinden 11.10.2016 tarihinde alınmıştır.

- Monmouth University (2012). *Department of Educational Leadership, School Counseling, and Special Education*. 11.10.2016 tarihinde aşağıdaki adresten alınmıştır. [http://www.monmouth.edu/uploadedFiles/Academics/Schools/Education/EdCounseling Handbook.pdf](http://www.monmouth.edu/uploadedFiles/Academics/Schools/Education/EdCounseling%20Handbook.pdf)
- Muslu-Köseoğlu, S. (1994). Psikolojik danışmanların empatik becerilerinin ve kişilik özelliklerinin incelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Nishisato, S. (1994). *Elements of dual scaling: An introduction to practical data analysis*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Nunnally, J. C. (1970). *Introduction to Psychological Measurement*. New York: Mcgraw-Hill.
- Nystul, M. S. (1999). *Introduction to Counseling: An Art and Science Perspective*. Boston: Allyn and Bacon.
- Öğretmen, T. (2008). Alan tercih envanteri: Ölçeklenmesi, geçerliği ve güvenilirliği. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6 (3), 507-522.
- Özer, Y. & Acar, M. (2011). Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri üzerine ikili karşılaştırma yöntemiyle bir ölçekleme çalışması. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3 (40), 89-101.
- Özyürek, R. (2009). Okullarda psikolojik danışma ve rehberlik uygulamaları ve öğrencilere sağlanan süpervizyon olanakları: Ulusal bir tarama çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik*, 4(32), 54-63
- Pope, V. & Kline, W. (1999). The personal characteristics of effective counselors: What 10 experts think. *Psychological Reports*, 84(5), 1339-1344.
- Stevens, S. S. (1966). *Handbook of Experimental Psychology*. New York: John Willey and Sons.
- Spurgeon, S., Gibbons, M. & Cochran, J. (2012). Creating personal dispositions for a professional counseling program. *Counseling and Values*, 57(4), 96-108.
- Titchener, E. B. (1901). *Experimental Psychology: a Manual of Laboratory Practice. Volume 1: Qualitative Experiments*. New York: Macmillan
- Torgerson, W. S. (1958). *Theory and methods of scaling*. New York: John Wiley & Sons.
- Truax, C.B. & Carkhuff, R. (2007). *Toward effective counseling and psychotherapy: Training and practice*. Chicago: Aldine.
- Turgut, M. F. & Baykul, Y. (1992). *Ölçekleme Teknikleri*. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- Tuzgöl Dost, M. & Keklik, İ. (2012). Alanda çalışanların gözünden psikolojik danışma ve rehberlik alanının sorunları, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 389–407.
- Ültanır, E. (2000). Okul psikologluğu ve okul psikolojik danışmanlığı meslekleri: karşılaştırmalı bir çalışma. *Milli Eğitim Dergisi*, 148, 916.
- Voltan-Acar, N. (2001). *Grupla Psikolojik Danışma İlke ve Teknikleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Yalçın İ. (2006). 21. Yüzyılda psikolojik danışman. *Ankara University, Journal of Faculty of Educational Sciences*, 39(1), 117-133.

Young, M. E. (2009). *Learning the art of helping: Building blocks and techniques (4th ed.)*. Upper Saddle River, NJ: Pearson

Extended Abstract

Introduction

Due to mean of psychological counseling and guidance specialist has increased and in parallel with this increase in employment the interest in the profession has increased steadily. The profession of guidance and psychological counseling is defined. This profession is a occupation with a series of sub-specializations., including the process of mat rationing ordinary individuals to personalize them in personal, Professional, social and educational matters with the critically based, structured sessions and teaching the clients to think more effectively, behave and feel. Psychological counselors are people who specialize in ability to help. One of the most important elements of the psychological counseling process is undoubtedly psychological counselor and the characteristics of those people who will influence the consultation process can influence consultation process. There are many opinions in the literature about the necessary qualities in psychological counseling. These views appears to be classified in three categories. These are; personal characteristics of psychological counselors, Professional knowledge and Professional skills. Being open to new ideas, being poised, being open to change, being aware of strengths and weaknesses, being patient, being empathic, being honest and transparent, having a sense of humor being open to criticism and cooperation, being self encouraging are covered under these categories. These characteristics are also characteristics that can be used to determine the effectiveness of psychological counselors. However, although there are defined qualities and criteria, affective and ineffective psychological cannot be precisely defined as qualities that will separated from each other. However, it is matter of debates as to which characteristic that should be consulted in psychological counseling.

It can be said that the undergraduate programs of psychological counseling programs of psychological counseling and guidance in our country are more educated by school psychological counselors. The majority of PDR undergraduate graduates are employed in the field at education in Turkey. Psychological counselors at schools encourage students to help plan strategies that guarantee the progress and development of their education and social life. Today individuals are stragglng with various factor such as child abuse, social violence, which affect negatively education and Daily life school counseling services in school focus on development issues in order to avoid problems that individuals may encounter during their life time and these services aim to create affective social and psychological health. This process must be managed success full by the psychological counselor and of course the characteristics of the psychological counselor will be effective in terms of maintaining

the process success fully. It is a matter of debate about which qualities are more important for effective counseling. In this study it was aimed to scale by making binary comparison characteristics of the counselors and psychological counselors that they thought should be a psychological counselors. In other words, the behaviors and characteristics that should be found in counselors and psychological counselors were scatted by the binary comparison methods in which they were perceived as more important by guidance counselors.

Method

The study group of the researchers constitutes 248 mentors and psychological counselors working in schools affiliated to the Ministry of National Education. In the literature search, datas were gathered with a form in which the consultant characteristics were included and arranged for binary comparison. Guidance teachers were asked to rank eleven different features by making a binary comparison. In the analysis of obtained data, Thurstone 's V. Hal equation of comparative judicial law and scaling procedures were applied from full data matrix. The frequency values of the comparison made in binary are determined and frequency matrix is created. A matrix of ratios is obtained through the frequency matrix. The z values corresponding to the elements of the rate matrix are determined, Unit normal deviation matrix is formed so the scale values are calculated. Average error and to determine if this value is significant a chi-square statistic was used to determine the consistency of the scale values.

Findings

As a result of the study, it was determined that the most important feature that guide teachers should teach guidance is perceived as 'empathy' (0,000). Then, they were followed respectively vocational knowledge (0,108), respect (0,423), openness to change and innovation (0,671), self confidence (0,821), honesty (0,902), encouragement (1,020), cooperation (1,040), self awareness Non-sense of humor (1,451). The mean error (0.095) of the obtained scale values was found to be low. According to these results, it can be said that the judgments of the teachers included in the study group are reliable. The significance of the mean error value obtained was tested with chi-square statistics. The x square value is calculated as 10,378. It is concluded that this value is smaller than the table value ($\chi^2(0.05, 45) = 61.656$), correspondingly which is consistent teachers' answers and at the same time that the scaling method used is appropriate for the data used.